

313.1-01:616-082:355.721:374.6:356.331

**PODÍL SOUBORU OSOB, KTERÉ NEJSOU VE SLUŽEBNÍM POMĚRU V ČSA,
NA DIAGNOSTICKÉM SPEKTRU NEMOCÍ LÉČENÝCH VE VOJENSKÝCH NEMOCNICÍCH**

Pplk. MUDr. S. BÝMA, pplk. MUDr. S. KONŠTACKÝ, RNDr. E. HOŠKOVÁ, L. JUST
Vojenská lékařská akademie JEP, Hradec Králové
(náčelník: plk. doc. MUDr. Josef Fusek, CSc.)

Úvod

Vojenské nemocnice poskytují odbornou léčebnou a preventivní péči příslušníkům ČSA a vojsk ministerstva vnitra, především vojákům ve spádovém území nemocnice. Jiným osobám ji poskytují za podmínek stanovených v § 1 odst. 2 až 4 léčebného řádu. Podmínky jsou dále upřesněny v závazném metodickém nařízení NZS ČSA. Léčení osob, které nejsou ve služebním poměru v ČSA, je kromě jiných fak-

torů motivováno i snahou o rozšíření profilu onemocnění léčených ve vojenských nemocnicích k prohlubování medicínsko odborné erudice lékařů stálého stavu a k dalšímu doškolování posluchačů a lékařů stážujících v těchto nemocnicích. Vzhledem k tomu, že se občas diskutuje, zda tento záměr je naplňován, a to zejména na lůžkových částech nemocnic, považujeme za vhodné seznámit širší okruh lékařů s podílem onemocnění u osob bez služebního poměru v ČSA na spektru onemocnění léčených ve vojenských nemocnicích.

Metodika

Jako podkladu jsme využili dříve provedeného statistického šetření ve vojenských nemocnicích, které bylo uskutečněno od 1. 7. 1987 do 30. 6. 1988 ve všech vojenských nemocnicích ČSSR. Pro ambulantně vyšetřené by stanoven 20% vzorek, což znamenalo, že byly zaznamenány diagnózy u každého pátého ambulantně ošetřeného či vyšetřeného pacienta. U hospitalizovaných pacientů byly sledovány diagnózy u 50 % hospitalizovaných, tedy byly zaznamenávány diagnózy u každého druhého pacienta hospitalizovaného ve vojenských nemocnicích. Abychom zjistili, která onemocnění jsou častěji ošetřována u souboru osob bez služebního poměru v ČSA ve vojenských nemocnicích, stanovili jsme si teoretickou hypotézu, že u každé diagnózy léčené ve vojenských nemocnicích odpovídá poměr souborů léčených osob, které jsou, nebo nejsou ve služebním poměru v ČSA, jejich zastoupení v celém souboru osob léčených ve vojenských nemocnicích bez ohledu na diagnózu. Tedy, že se neliší více než odpovídá náhodnému kolísání při 5% úrovni významnosti. Tuto hypotézu jsme ověřovali u každé vykázané diagnózy testem dobré shody při známých parametrech. Tento test ověřuje, zda model multinomického rozdělení je v souladu se získanými výsledky. V našem případě je tímto modelem multinomického rozdělení poměr zastoupení osob, které jsou, či nejsou ve služebním poměru v ČSA, ve všech nemocnicích bez ohledu na diagnózu. Získaným výsledkem je poměr souborů osob při dané diagnóze. Výpočty byly prováděny na samočinném počítači ADT 4500, zvláště pro ambulantní a hospitalizované pacienty. Výstupy byly rozděleny do tří skupin. V první skupině jsou onemocnění, která se vyskytují u souboru osob bez služebního poměru v ČSA více než odpovídá jeho celkovému zastoupení, ve druhé skupině onemocnění je poměr shodný a ve třetí skupině jsou uvedena onemocnění, která se u tohoto souboru osob vyskytují méně než odpovídá jejich celkovému zastoupení. V případech diagnóz, které nejsou uvedeny v jedné ze tří skupin, nebylo možno rozhodnout v důsledku nedostatečného počtu vykázaných onemocnění.

Výsledky

Tab. 1

Diagnózy vyskytující se u souboru osob, které nejsou ve služebním poměru v ČSA, více než je jeho celkové zastoupení

A. Ambulantní pacienti

027	077	151	153	154	161	173	185	188	189	191	210	211	216	217
223	225	240	242	250	280	290	295	296	297	298	310	323	324	331
332	340	342	347	350	351	353	354	357	360	361	362	263	364	365
366	368	369	370	371	374	375	376	377	378	379	382	386	387	401
402	411	412	413	414	427	430	434	435	436	437	438	440	451	454
455	457	471	473	474	476	507	522	523	526	528	543	560	565	566
569	574	575	576	577	578	583	591	592	598	600	610	691	692	694
695	697	698	702	704	707	715	722	730	749	787	794	820	830	852
995	886	911	955	956	998									

B. Hospitalizovaní pacienti

151	153	154	186	188	189	191	211	212	213	214	215	225	227	230
240	242	250	280	295	296	340	345	346	351	362	363	364	365	366
367	368	370	371	372	374	377	378	379	381	384	386	389	401	410
411	412	413	414	422	427	430	435	440	443	451	454	455	470	471
472	473	474	476	478	491	493	524	531	532	536	537	541	542	543
550	553	564	565	566	569	571	574	575	576	577	582	583	590	592
593	600	603	682	692	696	714	715	717	721	722	723	724	727	728
735	780	781	788	812	813	821	823	824	831	851	955			

Tab. 2

Diagnózy vyskytující se u souboru osob, které nejsou ve služebním poměru v ČSA, shodně s jeho celkovým zastoupením

A. Ambulantní pacienti

009	011	035	054	070	072	075	130	172	186	212	214	229	241	246
251	271	272	274	278	289	311	320	337	341	345	352	355	367	380
381	384	385	389	390	394	396	416	422	425	426	428	443	447	459
460	461	462	464	472	478	486	491	493	512	520	524	527	530	537
542	553	556	558	564	567	572	581	590	593	594	595	596	601	603
611	680	686	690	693	696	700	701	703	708	709	710	711	713	716
720	721	723	726	727	728	731	735	752	753	755	757	781	788	799
807	809	811	812	813	817	821	832	833	834	837	840	848	851	870
880	881	882	883	884	890	891	892	893	894	905	908	910	913	914
915	918	928	930	936	940	941	943	944	945	946	958	992		

B. Hospitalizovaní pacienti

035	053	075	079	111	133	216	300	303	373	380	382	425	426	456
461	462	464	465	466	477	480	522	535	540	573	580	597	999	604
605	608	681	683	685	690	695	708	709	718	719	720	744	746	784
785	787	789	791	802	805	810	816	825	844	845	850	883	921	930

Tab. 3

Diagnózy vyskytující se u souboru osob, které nejsou ve služebním poměru v ČSA, méně než je jeho celkové zastoupení

A. Ambulantní pacienti

053	078	079	098	099	110	111	112	133	213	215	277	287	300	301
302	303	304	305	306	307	308	309	312	317	318	319	346	372	373
388	410	421	429	456	463	465	466	470	475	477	485	487	490	525
531	532	535	536	540	550	571	573	580	582	588	597	599	604	605
607	608	681	682	683	684	685	705	706	712	714	717	718	719	724
729	732	733	734	736	737	744	745	746	754	780	784	785	786	789
790	791	800	802	805	810	814	815	816	822	823	824	825	826	831
836	839	841	842	843	844	845	850	870	871	872	895	817	920	921
922	923	924	925	927	929									

B. Hospitalizovaní pacienti

070	078	098	110	301	306	307	308	309	463	475	485	680	684	686
691	706	732	745	940										

Hodnocení

Jak vyplývá z tabulek, u onemocnění souboru osob, které nejsou ve služebním poměru v ČSA, je poměr mezi skupinami onemocnění, která se vyskytují více (tab. 1), shodně (tab. 2) a méně (tab. 3) než odpovídá jeho celkovému zastoupení, výhodnější u hospitalizovaných pacientů. U ambulantních pacientů je 126 druhů onemocnění, která se vyskytují více, 148 druhů onemocnění, která se vyskytují shodně, a 126 druhů onemocnění, která se vyskytují méně než odpovídá celkovému zastoupení souboru osob bez služebního poměru v ČSA. Tedy prakticky každý třetí druh diagnózy je onemocněním, kde pravděpodobnost výskytu u souboru osob ve služebním poměru v ČSA je menší. Důvodem tohoto stavu je skutečnost, že vojenské nemocnice mohou ovlivňovat

ambulantní provoz v této oblasti jen minimálně, vzhledem k povinnosti vyšetřit pacienty, kteří jsou k nim doporučení a kteří mají na toto vyšetření nárok. U hospitalizovaných pacientů můžeme konstatovat, že velká většina souboru hospitalizovaných bez služebního poměru v ČSA je léčena pro druhy onemocnění, která se v souboru osob ve služebním poměru v ČSA vyskytují omezeně. Celkem 127 druhů nemocí je ve skupině onemocnění, která se vyskytují u souboru osob ve služebním poměru v ČSA méně, 60 druhů onemocnění, která se vyskytují shodně a jen 20 druhů onemocnění, která se vyskytují více. Na rozšíření léčebného spektra se soubor osob bez služebního poměru v ČSA podílí zejména u diagnóz, které patří podle mezinárodní klasifikace onemocnění do II. třídy nemocí – novotvary, dále III. třídy – nemoci žláz s vnitřní sekrecí, výživy a přeměny látek a poruchy imunity, V. třídy – duševní poruchy, VI. třídy – nemoci nervové soustavy a smyslových orgánů, VII. třídy – nemoci oběhové soustavy, VIII. třídy – nemoci dýchací soustavy, IX. třídy – nemoci trávicí soustavy, X. třídy – nemoci močové a pohlavní soustavy, XII. třídy – nemoci kůže a podkožního vaziva a XIII. třídy – nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně. Ve většině u všech tříd onemocnění, i mimo uvedených, se jedná o nemoci závažné, jejichž diagnostika a terapie by měla být školícími se lékaři při stážích ve vojenských nemocnicích procvičována, a jsou důležité i z hlediska praxe a dalšího odborného vzdělávání NZSů.

Závěr

Na základě zjištěných údajů můžeme konstatovat, že léčení osob, které nejsou ve služebním poměru v ČSA, přispívá k rozšíření a zkvalitnění diagnostického spektra léčených ve vojenských nemocnicích a tím ke zvyšování odborné erudice zde pracujících a stážujících lékařů. Tento fakt byl potvrzen, i když použitá metodika neumožňuje hodnocení vzácně se vyskytujících onemocnění, kde by se pravděpodobně podíl této skupiny osob zvýraznil.

Souhrn

Ve sdělení jsou uvedeny skutečnosti, které potvrzují předpoklad, že léčení osob, které nejsou ve služebním poměru v ČSA, ve vojenských nemocnicích přispívá k rozšíření diagnostického spektra zde léčených osob.

Literatura u autora

Klíčová slova: Diagnostické spektrum; Osoby, které nejsou ve služebním poměru v ČSA.